

Nové Sučianske zvesti

NOVINY OBEČNÉHO ÚRADU A OBČANOV SUČIAN

3

www.sucany.sk

NEPREDAJNÉ • XIV. ROČNÍK • SEPTEMBER 2008

**V ČÍSLE
PRINÁŠAME**

Foto: Ján Pánik

**SVIATOK
TURISTIKY**

STR. 11

KLUB VESELÝCH DÔCHODCOV

STR. 4

ORIENTÁL

STR. 6

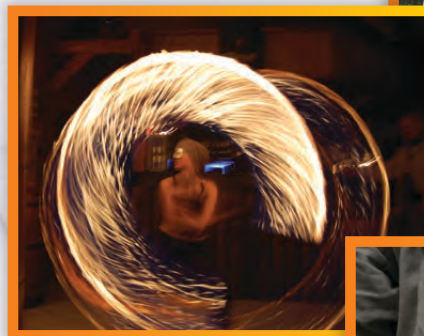
LUKOSTRELCI

STR. 10

KRÁSNY ADRENALÍN

STR. 8

**DŮM
HOLUBÍ**

STR. 8

**P
F
2009**

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA!

Dovoľte mi, aby som vás na prelome rokov čo najsrdečnejšie pozdravil. Naša samospráva už osemnásť rokov dokazuje svoju životaschopnosť a opodstatnenosť v systéme spravovania základných verejných funkcií. Rok 2008 sa niesol v znamení plnenia kompetencií prevzatých od štátu, najmä v oblasti školstva, územného plánovania, stavebného konania, sociálnej starostlivosti, vodného hospodárstva, regionálneho rozvoja a matričnej činnosti. Okrem tohto poslania sme veľkú pozornosť venovali oblasti vnútornej správy obce. Išlo predovšetkým o hľadanie ciest jej trvalého rozvoja a napĺňovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sučany na roky 2007 – 2010, s výhladom do r. 20013. V tomto smere odborné útvary obecného úradu pripravili pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva na jednotlivé zasadania dôležité koncepčné materiály ako napríklad: Územný plán zóny Sučany IBV Diele, zóny Podskala, ktoré boli následne schválené. Máme za sebou rok intenzívnej prípravy projektov na obdobie rokov 2007 – 2013 na získanie zdrojov potrebných pre náš rozvoj z fondov EÚ. Uchádzame sa o nenávratné finančné zdroje na pripravené a obecným zastupiteľstvom chválené projekty: rekonštrukcia základnej školy v celkovom predpokladanom rozsahu 22 mil. Sk., žiaľ v prvom kole sme neboli úspešní, pre to sa o získanie finančných zdrojov na školu pokúsime opäť v budúcom roku. V druhej polovici roka sme odovzdali na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR projekt rekonštrukcie materskej školy na získanie nenávratného príspevku vo výške cca 21 mil. Sk. a projekt rekonštrukcie objektov Obecného hasičského zboru s prístavbou vo výške cca 17 mil. Sk. Aj keď o realizácii týchto projektov doposiaľ ministerstvo ešte nerozhodlo veríme, že sa ich realizácia podarí. Úspešne sme získali dotáciu Ministerstva financií SR vo výške 300. 000. Sk. na projekt rekonštrukcie Robotníckeho domu. Za úspech považujeme získanie finančnej podpory vlády vo výške 1, 2 mil. Sk., ktorú sme spojili s vlastným financovaním vo výške cca 2, 6 mil. Sk. na výstavbu futbalového ihriska a bežeckej dráhy s umelým trávnikom v priestoroch základnej školy. K dokončeniu zámeru chýba realizácia oplotenia. Toto ihrisko spĺňa medzinárodné kritéria pre súťaže žiakov a malo by významne napomôcť aj pre celoročnú tréningovú činnosť dospelých hráčov. V tomto roku sme pripravili aj projekt komplexnej rekonštrukcie kolkárne, v ktorom počítame s výstavbou šatní pre futbalistov a novým priestorom pre stolný tenis. Projekt je pripravený v prípade výzvy na odovzdanie príslušnému ministerstvu. V štádiu prípravy sa nachádza projekt na výstavbu detského dopravného ihriska s komplexným vybavením zázemia v rozsahu cca 25 mil. Sk. projekt rekonštrukcie miestnych komunikácií, chodníkov a verejného osvetlenia v rozsahu cca 50 mil. Sk. a projekt rekonštrukcie Športového domu, na ktorý máme zatiaľ vypracovanú štúdiu. Pribežne sme pripravení v tejto oblasti naďalej hľadať možnú participáciu podľa predpokladaných výziev z jednotlivých ministerstiev. Ukončili sme projektovú prípravu výstavby chodníka s osvetlením v priestore od Prefy, a. s. smerom do centra, ktorý začneme stavebne realizovať na jar v budúcom roku. Začali sme realizáciu chodníka zo zámkovej dlažby na ul. Jilemnického., ktorého realizáciu nám komplikuje stíporadie telekomunikácií, ktoré je v trase chodníka, z ktorej ho telekomunikácie odstránia pravdepodobne nie skôr ako na jar. Za úspech považujeme aj pribežné vysprávkovanie poškodených ciest po výstavbe kanalizácie v obci v hodnote cca 1 mil. Sk. a pribežnú výstavbu výrobných podnikov v priemyselnej zóne, v ktorej pribudol jeden priemyselný závod a dva sú v štádiu „po základnom výkope“, čo by malo mať pozitívny dopad na zamestnanosť v obci. Podarilo sa nám zrekonštruovať podstatnú časť oplotenia materskej školy. V sociálnej oblasti za najväčší problém považujeme výstavbu bytov pre sociálne odkázaných občanov. Tie, ktoré pre tento účel prenajíma obec odkázaným, sú z obdobia začiatku minulého storočia, bez základného vybavenia a v havarijnom katastrofálnom stave. Väčšie pochopenie a pomoc očakávam od majoritnej časti spoluobčanov pri hľadaní vhodných lokalít pre výstavbu bytov určených uvedenej cieľovej skupiny občanov. V druhom polroku sme na žiadosť od SPP darom získali osobné motorové vozidlo Volkswagen, ktoré nám umožnilo realizáciu dovozu obedov pre skupinu dôchodcov v zmysle VZN obce, ktoré bolo chválené ešte v

predchádzajúcom volebnom období. Podarila sa nám realizácia Projektu realizácie Rómskej humanitárnej asistencie (RHAP). prostriedky na tento projekt poskytla nemecká nadácia „Spomienka, zodpovednosť a budúcnosť“ Pre piatich občanov našej obce vo výške niekoľko desiatok tisíc Sk. Pre naše deti sme opäť ako v minulom roku vybudovali a do prevádzky odovzdali jedno detské ihrisko. Veľmi úspešne sme napredovali v budovaní systému verejnej bezpečnosti v obci, ktorého jadrom je obecný hasičský zbor a obecná polícia. Moderný kamerový systém, monitoring a následné výjazdy nám pomohli zachrániť životy spoluobčanov poskytnutím nevyhnutnej predlekárskej pomoci. Počas celého roka obecný hasičský zbor pribežne zasahoval na likvidácii požiarov, zmierňoval ich následky a inšpekčnou činnosťou prispieval ich predchádzaniu.

Aj v tomto roku sme pre vás, ale aj pre návštevníkov zo širokého okolia pripravili množstvo hodnotných kultúrno-spoločenských a športových podujatí. Spomeniem dôstojné oslavy 130. narodenia Milana Hodžu, ktoré sa konali 1. 2. 2008, I. Sučiansky ples, tradičné fašiangové posedenie, Veľkonočný koncert, oslavy oslobodenia Sučian, MDŽ, Oblúbenými sa stali začiatkom leta už tradičné dni Milana Hodžu. Sučianske „jedenástky“. Na dôstojnej úrovni dodržiavame tradíciu osláv SNP. Veľký úspech mal XV. Sučiansky jarmok, podujatie Úcta k starším, Stretnutie s Mikulášom, Vianočné trhy a Vianočný koncert. V obradnej sieni sa v priebehu roka, okrem sobášov uskutočnili aj ďalšie podujatia napr. Uvítanie detí. Obec výdatne podporuje športovú činnosť väčšiny športových klubov, ktoré sa v obci nachádzajú. Najväčšiu materiálnu a finančnú podporu mal aj v tomto roku futbalový klub. V priebehu roka sa v našej obci uskutočnilo mnoho športových súťaží a turnajov, ktoré obec finančne a materiálne podporila.

Nie všetky zámery a predsavzatia sa nám a osobne aj mne podarilo naplniť, ale aj tie spomenuté odražajú v sebe veľký kus spoločnej práce, odhodlania a snaženia v atmosfére občianskej solidarity a nevyhnutnej spolupráce. Preto chcem ešte výraznejšie akcelerovať vašu účasť na verejnom živote obce. Chcem sa naďalej opierať o vaše názory, nápady a odporúčania. Uvedomujem si, že len spoločne môžeme vytvoriť prostredie príjemnej tvorivej atmosféry pre prácu a bežný aktívny život v obci. Chcem vás informovať, že počas celého októbra t. r. prebiehala v našej obci komplexná kontrola, ktorú vykonával Najvyšší kontrolný úrad SR so zameraním na nakladanie obce s verejnými prostriedkami. Kontrolou neboli zistené nedostatky, ktoré by preukazovali zlé nakladanie s verejnými prostriedkami obce. Zistené boli, len drobné nedostatky procedurálneho charakteru. Súbežne s kontrolou NKÚ bola vykonaná aj kontrola hospodárenia pri nakladaní s dotáciami v priemyselnej zóne, ktorú vykonávalo Ministerstvo hospodárstva SR s podobným výsledkom. Aj tieto kontroly svedčia o našom zodpovednom prístupe pri nakladaní s verejnými financiami.

Pre nasledujúce obdobie je pre obec pripravený rozvojový program a programový rozpočet na rok 2009 - 2011, ktorý vychádza z analýzy potrieb obce, opiera sa o vaše návrhy a pripomienky a všeobecné možnosti v kontexte na celoštátny rozpočet. Som presvedčený, že spoločnými silami ho budeme v budúcom roku úspešne realizovať k spokojnosti nás všetkých.

Všetkým občanom
Sučian prajeme
krásne a radosné
Vianoce, plné lásky
a pokoja.
A v novom roku nech
sa všetkým splnia ich
sny a túžby.
Nech sa im darí,
prežiť ho v šťastí
a dobrom zdraví.

poslanci Obecného
zastupiteľstva

Vážení spoluobčania, už v prvom dni budúceho roka sa pripojíme k vyše 320 miliónom obyvateľov, ktoré prijali euro za svoju menu. Euro je silná a stabilná mena. Pevne dúfam, že tento krok bude pre nás všetkých prínosom a prispieje postupne k vyššej životnej úrovni ľudí v našej krajine a v týchto intenciách aj rozvoju našej obce.

Vážení Sučanci, na záver príhovoru mi dovoľte, aby som vám podakoval za pomoc a spoluprácu. Ďakujem predovšetkým poslancom OcZ, členom komisií OcZ, zamestnancom obecného úradu, hasičom a príslušníkom obecnej polície, zamestnancom škôl v Sučanoch, lekárom a zdravotníckemu personálu, ktorí pôsobia v obci, príslušníkom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Sučanoch, príslušníkom a občianskym zamestnancom Zboru väzenskej a justičnej stráže, zamestnancom Domu Dobrého Pastiera v Sučanoch, cirkevným predstaviteľom v Sučanoch, predstaviteľom a zamestnancom ostatných právnických osôb pôsobiacich na teritóriu a všetkým vám, ktorí ste častokrát nezištne pomáhali počas tohto roka naplňovať náročný program rozvoja obce.

Dovoľte mi aby som vám zaželel príjemné Vianoce v kruhu najbližších a do nového roka vám prajem pevné zdravie, veľa šťastia, lásky, porozumenia a radosti. Nech sa vám naplnia všetky túžby a želania. Spoločne si zaželať, aby sa nám podarilo zrealizovať predsavzatia a zábery smerujúce k tomu, aby sa nám v našej obci ešte lepšie a príjemnejšie žilo.

JUDr. Jozef Petráš
starosta obce

MILÍ SPOLUOBČANIA !

Opäť stojíme na prahu slávania Vianočných sviatkov. Každý kto len môže, usiluje sa prežívať tieto sviatky v kruhu svojej rodiny. Je čas obzrieť sa ako sme uplynulý rok prežili, preto kresťanské slávenie Vianoc je výzvou na uskutočňovanie vzájomnej ľudskej spolupatričnosti, na solidaritu. Je potrebné, aby sme si uvedomili, že šťastný môžeme byť iba spolu, ako jedna ľudská rodina, rodina božích synov a dcér. A predsa je obdobie, ktoré je charakteristické tým, že človek bilancuje a hodnotí svoj život. Kladie si otázky:

**Čím bol pre mňa minulý rok významný?
Čo ostalo pre mňa nezodpovedanou výzvou?
K čomu by som sa chcel vrátiť a opraviť to?**

Takéto podobné otázky sprevádzajú nás posledné dni roka. Bilancujeme minulé a plánujeme budúce. Nech nás čaká čokoľvek, nič väčšieho si nemôžeme želať pre posledný deň v roku, ale i pre všetky dni nového roku ako to, aby v nás prenikla a uchopila tá istota, že nič nás nemôže odlúčiť od lásky božej. Prajem Vám, aby sme spoznali, že najcennejšie nie je to, čo v živote máme, ale koho máme. Aby sme spoznali, že trvá len pár sekúnd spôsobiť ľuďom, ktorých milujeme hlboké rany, ale trvá veľa rokov, kým sa také rany zahoja. Do Nového roku prajem všetkým spoluobčanom veľa optimizmu, radosti a chuti do namáhavej práce na víťazstve dobra v nás i okolo nás.

Mgr. Peter Hudec

VIANOCE – PREJAV BOŽEJ LÁSKY

Z času na čas sa v médiách objavia správy, že niekde zrušili Vianoce alebo že niekto prestal Vianoce oslavovať. Priznám sa, že sa veľmi ani nedivím. Ak majú byť Vianoce to, čo sa propaguje v obchodoch (a väčšinou aj v rozhlase a televízii), tak také Vianoce by som zrušil aj ja. Nepotrebujeme prázdny sviatok, pri ktorom je dôležité len to, či máme upratané, navarené a napečené, či máme riadne vyzdobený stromček a pod ním kopu (väčšinou) bezcenných darčiekov. Našťastie na Vianoce ide o niečo oveľa dôležitejšie.

Prvou dôležitou vecou je skutočnosť, že Boh nestratil o nás záujem. Vstúpil do nášho sveta – sveta naplneného ľudskou zlobou, hnevom, závisťou, nežádajom. Vstúpil do sveta, v ktorom Ho nikto nečakal a ktorý Ho predsa potreboval tak ako nikdy predtým. A predsa sa rozhodol znášať náš nežádajom, naše opovrhovanie, našu ľahostajnosť. Pán Boh má o nás stále záujem.

Vianoce hovoria o Božej láske. Ježiš Kristus neprišiel na tento svet preto, aby nás odsúdil, prišiel preto, aby nám pomohol, aby nás zachránil; prišiel preto, aby náš život dostal zmysel a cieľ. V Biblii čítame: „Boh neposlal Syna na svet, aby odsúdil svet, ale aby ho zachránil“. Jasle, do ktorých bol narodený Ježiš položený, sú znamením zvláštneho Božieho úmyslu prísť k človeku bez okázalosti, ale s láskou, ktorá všetko znáša, za všetkých okolností verí, dúfa a vytrvá.

Milí priatelia, vážení spoluobčania, prajem Vám, aby ste prežili Vianoce naplnené pokojom a radosťou. Aby stres a predvianočný zhon, vtieravosť reklám ani nič iné neprehlušili to hlavné posolstvo – radostnú správu o príchode Božieho Syna Ježiša Krista na tento svet.

Prajem Vám, aby aj v tom nasledujúcom roku Boží pokoj a radosť zostali vo Vašich srdciach, aby ste z nich čerpali silu a múdrosť do ďalšieho života.

Jan Oslík
evanjelický farár

KLUB VESELÝCH DÔCHODCOV

Činnosť ZO Jednoty dôchodcov Slovenska v Sučanoch sa deje v spolupráci a za podpory Obecného úradu v Sučanoch. Je bohatá i pestrá zároveň. V priebehu roku 2008 zorganizovali mnohé podujatia, na viacerých vystupovala aj aktívna skupina so spevom, hrou na fujary a sprievodným slovom. Podujatia boli zamerané na širokú účasť starších občanov napríklad:

- pochovávanie basy,
- vystúpenie v Dome dobrého pastiera v Sučanoch,
- okresná prehliadka súborov seniorov Turca v čase Hodžových dní,
- posedenie pri guľášoch v záhrade Klubu dôchodcov,
- poznávací zájazd do Bratislavy a na Červený kameň,
- účasť na družobnom podujatí vo Fulneku v Českej republike, kde nás oboznámili s pamätihodnosťami (Morový stĺp, Farnikostol najsvätejšej trojice, múzeum J. A. Komenského, Kunínsky zámok),

- príprava pohostenia na Sučiansky jarmok,
- účasť na I. ročníku FESTIVALU SENIOROV v Žiline (viď obrázok hore),
- účasť na obecnej oslave „mesiaca úcty k starším“,
- účasť na okresnej oslave „mesiaca úcty k starším“, ktorú organizoval Okresný výbor JDS v Martine.

Najbližšie ZO JDS pripravuje pred silvestrovskú zábavu 27. 12. 2008, na ktorú pozývame najmä starších občanov. Podrobnosti sa dozviete osobne od desiatkárov, alebo z miestneho rozhlasu.

Výbor ZO JDS Sučany
foto: archív

MINIANKETA

Obyvatel'ov Sučian sme sa pýtali, čo sa im v ich obci páči a čo by radšej zmenili.

JÁN OČKA:

Páčia sa mi rekonštrukčné práce, vidno, že sa obec zveľaďuje, robia sa chodníky, opravujú cesty. Aj tento obchod pri hlavnej ceste je už taký reprezentatívny, na úrovni. Nemusia byť všade len Billy, Tescá, ale aj normálny, slovenský obchod. Je to fajn.

ZDENKA BOHUŠOVÁ:

Mne sa tu žije dobre, len tie cesty tu máme na figu. Ale starosta robí, čo môže. No býva sa tu dobre.

VIERKA RICHTEROVÁ:

Nepáči sa mi hlavná cesta a to, že si tu každý robí, čo chce. Tamto stavajú akúsi barabizňu a nevieme, čo to bude, tuto sa robí akési parkovisko a nevieme načo. Nikto nevie nič. A čo sa mi tu páči? Okolie je tu pekné, inak nič.

VIERKA PONIŠTOVÁ:

Nepáčia sa mi rozbité ulice. A čo sa mi tu môže páčiť? Námestie je už v poriadku, to je dobre. Ale určite je čo zlepšovať. Najmä vzhľad obce. Keby som sem prišla ako návštevník – nemá ma čo upútať. Nemáme tu nič atraktívne, nič, čím by sme návštevníkov priťahovali. Keby aspoň kúpalisko bolo funkčné, ale ani to nie je.

JARKA ĎURDÍKOVÁ

V prvom rade sa mi nepáči, že tu mladí nemajú kultúrne vyžitie. Nemajú kde ísť. A určite treba riešiť aj našich asociálnych spoluobčanov, ktorí nám robia neporiadok v Sučanoch. Páčia sa mi akcie, ktoré sa tu konajú, napríklad Hodžove dni, Desmod, Sučiansky jarmok, vianočné akcie. . .

SPRÁVA

O ČINNOSTI OBECNÉHO HASIČSKÉHO ZBORU ZA OBDOBIE JANUÁR AŽ OKTÓBER 2008

Obecný hasičský zbor Sučany plní úlohu na úseku požiarnej ochrany a jednotného systému SR, kde sa riadi zákonom č. 314/2001 o ochrane pred požiarmi. OHZ zabezpečuje priebeh služieb počas 24 hodín denne. Uvedené služby zabezpečuje v súčasnej dobe 12 členov z ktorých 5-ti členovia sú v trvalom pracovnom pomere ako zamestnanci Obecného úradu v Sučanoch, ktorí počas pracovnej doby vykonávajú nielen zabezpečenie služieb OHZ, ale vykonávajú aj iné činnosti dané Obecným úradom ako sú napr. starostlivosť o verejnú zeleň, údržba verejného osvetlenia, likvidácia čiernych skládok, čistenie verejných priestranstiev ako aj areál Základnej školy a Materskej školy v Sučanoch, v zimnom období a starajú o údržbu komunikácií. Na zabezpečovanie týchto činností má OHZ pridelenú techniku a to: UNC 061, Liaz, Traktory, DH 112 a kosačky na úpravu verejnej zelene v obci. V uvedenom období bolo odpracovaných 1 163 hodín, ktoré odpracovali členovia OHZ. V prípade, že by si Obec Sučany musela objednať uvedené služby a stroje musela by zaplatiť cca 914 850, - Sk. Uvedená čiastka je vyčíslená na základe ponúk vyžiadaných kontrolórkou obce Sučany v roku 2007. V uvedených výkonoch nie je zahrnutá odborná práca OHZ a DHZ, ktorá spočíva v prácach vo výškach, údržbe strojov a zariadení, kosení a strihnutí živých plotov a podobne. Nie sú ani vyčíslené hodiny, ktoré odpracujú členovia OHZ pri chystaní dreva na zimné vykurovanie budovy v ktorej sídli Obecný hasičský zbor a Obecná polícia a ostatné zložky integrovaného systému, pri údržbe verejného osvetlenia, verejného rozhlasu a množstvo iných prác, ktoré vykonávajú naši členovia OHZ aj mimo pracovnej doby na chode obce. V hodnotenom období OHZ vykonal 206 výjazdov, z ktorých 127 bolo k dopravným nehodám, kde bola zároveň poskytnutá pred lekárskou prvá pomoc 53 osobám a 8 osôb podľahlo zraneniam pri uvedených dopravných nehodách. K požiarom bolo vykonaných 36 výjazdov, kde boli zachránené nie malé hodnoty na majetku občanov. Ďalej bolo vykonaných 25 technických výjazdov,

ktoré boli spôsobené ekologickými haváriami. V rámci prevencie v roku 2008 boli vykonané preventívne prehliadky v počte 60 hodín v 130-tich domácnostiach. Prehliadky boli zamerané na vykurovacie zariadenia a komíny. Obec Sučany je rozdelená v rámci kontrol do piatich obvodov. Pri fyzických kontrolách na základe vyhlášky MV SR č. 121/2002 o požiarnej prevencii boli zistené nedostatky a to neporiadok a uloženie horľavých látok v blízkosti vykurovacieho telesa, ktoré sú hlavnou príčinou vzniku požiarov. Tieto boli odstránené na mieste pri vykonaní prehliadky. V rámci požiarnej prevencie boli vykonané prednášky ako aj praktické ukážky členov OHZ v Základnej škole v Sučanoch ako aj prezentácia pri príležitosti MDD na starom ihrisku v Sučanoch. Technické vybavenie OHZ sa skladá z cisternových automobilov CAS 32 na podvozku T-815, CAS 32 na podvozku T-148, CAS 25 na podvozku Karosa, z technických automobilov na poskytnutie prvej pomoci pred lekárskej prvej pomoci vozidlo Nissan s vybavením na pomoc v nedostupných miestach, VW Transporter vybavený na širšie poskytnutie pred lekárskej prvej pomoci, AVIA vybavená pre povodňovú záchrannú službu a vozidlo PP 20 určené na záchranné práce vo výškach, ktoré je taktiež využívané na údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia. V rámci koncepcie plošného rozmiestenia sil a prostriedkov Hasičského a záchranného zboru a Obecných hasičských zborov bola naša obec ako aj OHZ vybrané v rámci okresu na predloženie projektov na čerpanie financií z fondov vyčlenených na rekonštrukciu budovy a zariadení. Túto možnosť sme využili a čakáme na rozhodnutie výberovej komisie či uvedené prostriedky nám budú poskytnuté. Ako už bolo spomenuté v tejto správe OHZ zabezpečuje nepretržitú dennú službu počas 24 hodín, kde sa oznamujú rôzne udalosti, ako sú poruchy na verejnom osvetlení, verejnom rozhla-

NÁDHERNÉ JUBILEÁ

Dňa 9. septembra oslávila najstaršia občianka našej obce Aranka Potkanová 101 výročie narodenia. O niekoľko dní neskôr -19. októbra sa dožila životného jubilea 95 rokov Katarína Kapalková. Obom oslávenkyniam v mene občanov Sučian úprimne zablahožela starosta JUDr. Jozef Petráš.

Katarína Kapalková

Aranka Potkanová

red., foto: Miroslav Mihálik

se, čierne skládky, ohlásenie požiaru, dopravné nehody. Oznámenia sa prijímajú na telefónnych číslach 043 4293010, 0903 555159, alebo priamo na pracovisku v budove Obecného hasičského zboru na ulici Partizánskej 4 v obci Sučany.

ŠTATISTICKÝ VÝKAZ ZA OBDOBIE 01. 01. 2008 - 31. 10. 2008

Výjazdy spolu	206
Dopravné nehody.....	127
Požiare.....	36
Technický výjazd	25
Opadnuté osoby	18
Zranené osoby.....	53
Smrteľné zranenia.....	8

Slobodník Peter, veliteľ OHZ

ZDRAVOTNÉ OKIENKO

OČKOVANIE

Očkovanie patrí medzi najväčšie úspechy verejného zdravotníctva vo vyspelých krajinách a má výrazný vplyv na prevenciu mnohých infekčných ochorení. Tento pojem pozná každý rodič, ktorý navštevuje s deťmi svojho pediatra. Imunizačný program a zákony, ktoré upravujú očkovanie v SR podliehajú rýchlym zmenám. Prístupných je stále viac vakcín a nie nadarmo sa 21. storočie nazýva storočím vakcín. V súčasnosti očkovací kalendár vychádza zo zákona č. 57/2004 Zz. Uvádzam zákon preto, aby si každý rodič uvedomil, že očkovanie je povinné, chráni dieťa pred závažným ochorením a pomáha ochorenie eradikovať v celej populácii. Za posledné roky došlo v očkovanom kalendári ku viacerým zmenám, ďalšie sú pripravené /dotknú sa aj dospelých ľudí/ a budú sa realizovať v rámci strategického imunizačného plánu.

Preventívne očkovanie má na Slovensku dlhodobú tradíciu a výrazne prispelo k ozdraveniu spoločnosti. Slovensko sa v kvalite, ale aj v kvantite očkovanie radí medzi popredné štáty sveta. Medzi povinné očkovanie patrí očkovanie proti tuberkulóze medzi 4-15 dňom po narodení. Kojencov očkujeme modernou šesť zložkovou vakcínou proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, žltáčke typu B, baktérii Haemophilus influenzae typ B a jej súčasťou je aj očkovanie proti detskej obrne. Novým očkovaním, na ktoré rodičia malou čiastkou priplácajú, je očkovanie proti pneumokokom. Tento bacil spôsobuje v detskom veku zápal stredoušia, pľúc a zápal mozgových blán. Hnačkové vírusové ochorenia spôsobené rotavírusmi vyníči vakcína, ktorú si tiež rodič uhradí. V 15- mesiaci očkujeme proti ružienke, mumsu a osýpkam. K tejto vakcíne možno prikúpiť aj očkovanie proti ovčím kiahňam. Panuje mylný názor, že lepšie je prekonať toto ochorenie v detskom veku, ale

všeobecne sa nevie, že každé vírusové ochorenie sprevádzané výrazkou sa môže komplikovať závažným zápalom mozgových blán a mozgu. Očkovanie proti ovčím kiahňam pomôže predísť tejto komplikácii. Po roku si rodič môže uhradiť aj očkovanie proti žltáčke typu A, proti kliešťovému zápalu mozgových blán. Posledné očkovanie niektoré komerčné poisťovne už uhrádzajú. Dievčatá v 11- roku života je vhodné očkovať proti papilomavírusom, ktoré vyvolávajú rakovinu krčka maternice. Aj túto vakcínu v určitej sume preplácajú komerčné poisťovne. Očkovanie proti besnote je povinné pri zranení neznámym zvieratom a chráni pred smrteľným ochorením, na ktoré neexistuje liečba. Dospelí ľudia by nemali zabúdať na preočkovanie proti tetanu. Každý z nás by mal očkovanie chápať ako dôležitý preventívny úkon, ktorý nás a našich najbližších ochráni pred závažným ochorením.

MUDr. Eva Konvítová – pediatier

V časoch najväčšej slávy, v r. 1978. Zľava: Martin Matula, Arnošt Coufal, Miro Korbel, Milan Šalma, Viliam Uhrín, Peter Kolštrum. Vzadu: Ferdinand Horváth a Ivan Matula.

ORIENTÁL – IDEME ĎALEJ

Láska k hudbe a hudobná vzdelanosť sa v Sučanoch traduje dlhé roky. Už v predvojnovom období účinkovali Sučanci v Dychovej hudbe pri hasičskom zbore, Občianskom spevokole, Tamburašskom krúžku v hudobných skupinách Ozvena, Hrskovci a ďalších.

Hudobný talent a nadšenie boli v Sučanoch podporované a rozvíjané v hudobnom kurze, ktorý viedol hudobný skladateľ František Kováčik z Vrútok. Desiatky detí sa bližšie zoznámili s hudbou v Pionierskej dychovke pod vedením Viliama Ulického. Veľký podiel na rozvíjaní hudobného vzdelania mladých ľudí má pani Helena Rizmanová, ktorá viedla kurz pri Osvetovej besede, kde vyučovala hru na klavír. Na tomto sučianskom hudobnom fundamente vznikla v roku 1962 z iniciatívy vynikajúceho harmonikára a speváka Antona Kempu Rytmická skupina, ktorá sa onedlho premenovala na ORIENTÁL. Pri jeho hudbe vyrástlo v Turci niekoľko generácií. V období, keď v regióne aktívne hralo tridsať kapiel bol najlepšou a najpopulárnejšou z nich. Bez účinkovania tejto skupiny sa nezaobišla ani jedna väčšia kultúrna akcia v okrese. No hosťoval a reprezentoval nás nielen na Slovensku, ale aj v Čechách. Počas rokov sa v skupine vystriedalo niekoľko výborných hudobníkov, spevákov a speváčok. Prvým kapelníkom bol saxofonista a spevák Ján Štefánek. Čiernym romom sa pre ORIENTÁL stal rok 2004, keď ho opustili a do muzikantského neba sa odobrali Ivan Matula, Milan Šalma a Peter Kolštrum. Ale ORIENTÁL sa aj z tejto rany spamätal a účinkuje ďalej. V novom zložení, no s entuziazmom a energiou, ako celé roky predtým. A práve o rokoch minulých, začiatkoch hudobnej skupiny a o muzikantských zážitkoch sme sa rozprávali s Martinom Matulom – vedúcim skupiny.

Aké boli začiatky Orientálu, ako sa ľudia zabávali?

Pamätám, sa, že sme začínali na fašiangovej zábave v roku 1962. Hitom boli „Škoda lásky“ a šútovská hymna „Ej hora, horička, hora“. V tých rokoch sa ľudia radi spoločne zabávali, atmosféra v spoločnosti bola oveľa družnejšia, živšia a radostnejšia ako teraz. Veľa sme hrávali na fašiangových maškarných plesoch. Tých bolo vtedy toľko, že nestačili soboty počas fašiangového obdobia, aby sa všetci organizátori vystriedali. Maškarné plesy organizovali športovci, združenie žien, záhradkári, ZRPŠ, hasiči. ... A všetky plesy boli naplnené do posledného miesta. O 21. hodine sa začínalo nástupom a pochodom masiek a pol hodinu po polnoci boli vyhodnotené najlepšie masky. Program vtedy spievali rôzne hry a súťaže, či kultúrne vystúpenia. Zábava trvala neraz aj do druhého rána. Spomínam si na Silvester v r. 1963, keď sme končili o 9 hodine ráno 1. januára, a na pódiu boli spolu s nami aj všetci mládenci, spievali a šantili s hrkálkami a všetkým, čo vydávalo zvuk.

Ako ste zostavovali svoj repertoár?

Vždy sme hrávali „ľudovky“ a zahraničné hity, ktoré sme spočiatku lovili na „laxiku“/rádio Luxemburg/. Doma som si zapisoval anglické texty, ako som ich počul z rádia a tak sme ich potom spievali. Neraz to boli aj skomoleniny, ale čo už ?! Hudbu

Pôvodná zostava Orientálu. Zľava: Antón Kempa, Ivan Matula, Martin Matula, Jozef Dúha, Ján Štefánek, Milan Šalma.

sme robili tak, že harmonikár Tóno Kempa sa najprv naučil celú skladbu a my sme si potom prispôbili svoje party a hrali sme. Úplne inú úroveň všetko dostalo, keď do kapely prišiel Arnošt Coufal. Ten nám robil perfektné notové rozpisu pre jednotlivé nástroje.

Okrem plesov a zábav ste hrávali aj na svadbách. Ako spomínate na túto časť svojej hudobnej púte?

Svadby sme hrávali najmä v Zázrivej a Terchovej. V Zázrivej bol svadobný obrad v kostole. My sme zatiaľ hrali ľuďom v krčme. Každý, komu sme zahrli – objednal poldecu. Keď svadobčania vychádzali z kostola, hrali sme tam. Potom sme ešte museli zahrat pánu farárovi „Zahučali hory“ a až potom sa nasadalo do autobusu a išlo sa na kopanice, kde bola svadobná hostina. Hralo sa a tancovalo vždy v humne. Zadné dvere zavreli, z dosák urobili pódium, na ktorom sme hrali. Na holohumnici pod nami svadobčania tancovali. A pili! A nie len tak skromne. Pivo nám nosili vo vedrách. Okrem neho sa tam pila strašná červená pálenka – burgyňovica. Z tej sa vždy doriadili tak, že každá svadba končila bitkou. Aby boli bitky menšie, svadby sa robili vždy vo štvrtok, keď boli chlapi z dediny ešte v robotách na Ostravsku, v Čechách. Ale stačili aj pozvaní hostia, aby bitky boli poriadne. Raz ráno sa strhla taká, že do dnes neviem, ako sa nám pomiedzi lietajúce kamene, stoly a stoličky podarilo naložiť nástroje do auta a zmiznúť. Po výplaty som išiel až na druhý deň na motorke. Inokedy sme sa zas na požičanej vétieske štvrali na kopaniciach po medzi chalúpku, ktoré boli tak blízko pri ceste, že jednej sme kabínou nadvihli celú strechu a posunuli ju vari o pol metra. Neostalo nám iné, len nenápadne cúvnuť a vypariť sa.

Zážitkov a príhod nazbierali muzikanti z ORIENTÁLU za roky svojho účinkovania toľko, že by vydali na seriál. My sme sa obmedzili iba na zlomok z nich. Ale sľubujeme, že pri päťdesiatke tejto legendy sučianskeho hudobného neba veľmi radi uverejníme cyklus ich spomienok.

Ján Farský, foto: autor a archív kapely

Súčasný Orientál:

Zľava: Martin Matula, Marta Križanová, Ján Očka, Braňo Kohút, Jaroslav Šiška, kľachi: Stanislav Karcol

ČAROVNÁ NOC PLNÁ PREKVAPENÍ

Všetky deti, ktoré navštevujú materskú škôlku, posledný rok pred nástupom do školy, mali v nej možnosť zažiť čarovnú noc. Znamenalo to, že odvážni mohli v škôlke cez noc prespať, buď s rodičmi alebo bez nich. Pre tých ako si ľahli do svojich postielok, bol pre ne, aj pre rodičov pripravený zaujímavý program. Večer odštartoval Majster „N“, ktorý si okamžite získal pozornosť detí. Tie boli rozdelené do družstiev podľa farby kvetov a za pomoci rodičov museli plniť rôzne úlohy, za ktoré dostávali odmeny. Vždy sa zastavili v inej miestnosti, kde sa im prihovárali rozprávkové bytosti ako napríklad: striga, vodník, šašovia, veštica, ovocná víla, Majster „N“ ale aj hokejisti. Po tom, ako navštívili všetky stanovišťa dostali pamätný list za odvahu a šikovnosť na čarovnej noci a hľadali spoločný poklad. V poklade si detičky našli plno sladkostí a knižku. Na záver bolo pripravené pre rodičov občerstvenie a pre deti teplá večera. Ani nepriaznivé počasie nemohlo zabrániť tomu, aby sa po večery všetci obliekli a von si vychutnali krásny ohňostroj. Vedenie materskej školy by chcelo poďakovať obecnému úradu, pani Martinčekovej, pani Mikeskovej, pani Kolčákovovej, Pánu Lisíkovi, ako sponzorom tretieho ročníka čarovnej noci, a samozrejme aj všetkým rodičom, ktorí sa podieľali na občerstvení.

ŠÍPKOVÚ RUŽENKU ZOBUDILI PESNIČKOU

Pondelok ako každý iný. Pre prváčikov na základnej škole v Sučanoch, bol však pondelok 27. októbra výnimočný, pretože sa oficiálne stali žiakmi prvého ročníka. Popoludní sa zišli aj s ich učiteľkami a rodičmi v priestoroch školskej jedálne, kde s netrpezlivým výrazom na tvári čakali na to čo sa bude diať. Celý program sa niesol v rozprávkovom duchu. Pani učiteľkám pomohla rozprávka o Šípkovej Ruženke, ktorá zaspala na dlhých sto rokov. Ako to už v rozprávkach býva, ani v tejto nechýbal princ. Ruženku však nevyslobodil obvyklým bozkom, ale s pomocou prvkov. Dával im rôzne úlohy, až kým sa im nepodarilo Ruženku prebudiť pesničkou. Následne na to každého jedného pasoval za žiaka prvého ročníka. Prváci museli sľúbiť, že sa budú dobre učiť a vzorne správať. Z ich „pasovacieho večierka“ si odniesli pamätný list o pasovaní. Po programe bolo pre rodičov a ich ratolesti pripravené občerstvenie. Pasovanie prvkov

na stredných školách je už akousi rutinnou, prípadne povinnosťou starších študentov prijať medzi seba prváčence. Na základných školách je to však neobyčajné. S touto myšlienkou prišli učiteľky prvého ročníka. Riadiť školy, Marty Lamošovej, sme sa opýtali, prečo sa vlastne takáto akcia zorganizovala: „Nie je to zvykom ale myslíme si, že každá aktivita, ktorá privedie do školy rodičov má svoj zmysel, rodičia si svoje deti vidia aj pri inej činnosti ako pri učení takže na oplátku aj ony budú tú školu posudzovať trošičku inakšie.“ Keďže táto akcia zožala úspech vedenie školy plánuje podobné aj do budúcich rokov.

„KDE JE DUM HOLUBÍ“

pýtal sa onoho času vo svojom slávnom hite spevák Peter Šerlinger. Asi by ho to prekvapilo, ale my sme zistili kde je. Je v Sučanoch. U Romana Nahálku má svoj domov približne 200 nádherných poštových holubov.

Roman sa ich chovu venuje už 25 rokov. Začínal ako sedemročný chlapec, priúchal sa od svojho otca. Dnes je jedným zo stovky chovateľov holubov v Turci. Na celom Slovensku ich je okolo päťtisíc. Roman pritom patrí medzi tých úspešných chovateľov, ktorí sa umiestňujú na popredných miestach v súťažiach poštových holubov. Ostatné dva roky po sebe sa mu podarilo získať titul – ge-

nerálny majster oblasti Martin a Turčianske Teplice a v tomto roku sa na stredných tratiach umiestnil na druhom mieste na Slovensku. Aby dosahovali takéto výborné výsledky musí svoje holuby trénovať už od druhého mesiaca ich života. Spočiatku sa vypúšťajú z krátkej vzdialenosti od holubníka a postupne sa táto vzdialenosť zväčšuje. Keďže väčšina preletov sa robí zo západného smeru, dôležité je, aby sa naučili preletieť cez Žilinu a Malú Fatru do Turca. Romanove holuby sa zúčastňujú aj preletov cez celé Nemcko. Takáto trasa meria približne 850 kilometrov a naposledy ju preleteli za deväť hodín, dvadsať minút! Dnes sa ani vedcom nepodarilo presne určiť, ako sa dokážu tieto obdivuhodné vtáky tak presne orientovať. Predpokladá sa, že sa riadia podľa geomagnetického poľa Zeme. Faktom však je, že sa vedľa vrátiť do svojho holubníka zo všetkých smerov. Najmä preto je pre Romana Nahálku chov poštových holubov vzrušujúcou záľubou, ktorej venuje množstvo voľného času a finančných prostriedkov, ale vôbec toho neľutuje. Len ho mrzí, že priamo v Sučanoch sa tomuto koníčku nevenuje viac mladých ľudí.

Ján Farský, foto: autor

Roman Nahálka so svojím najväčším párom

KRÁSNY ADRENALÍN

Nechýba im talent, odhodlanie, chuť riskovať ani správna dávka exhibicionizmu. Dokážu skrotiť jeden zo štyroch živlov sveta. Je jedným z ich priateľov. Oheň. Práca s ním je náročná a nebezpečná.

Fireshow skupina Black Evils vznikla pred dvoma rokmi pod taktovkou Daniely Blahušiakovskej. Dnes má 5 členov. Spolu s Dankou svoje umenie predvádzajú: Martina Očková, Denisa Zelenková, Lukáš Hanzel a najmladšia členka Simonka Hladká. Leaderka skupiny sa pracovať s ohňom učila v Žiline, a neskôr začala postupne pracovať s ostatnými. Sama točí ohňom už 5 rokov. Trvalo 3 roky, kým Black Evils dosiahla takú úroveň ako má momentálne. Danko je aj choreografkou skupiny. Neznamená to však, že všetka práca je len na jej pleciach. Samozrejme so všetkým čo sa týka choreografie a výberu hudby sa radí so svojimi kolegami. Ich začiatky neboli vôbec jednoduché. Keďže nemali kde trénovať, trénovali na ulici a vystupovali u susedov. Dnes svoj talent prezentujú na plesoch a rôznych spoločenských akciách. Vystupovali napríklad pre Posádkový klub armády v Martine, pri príležitosti 30. Výročia Strednej školy podnikania alebo pre Jachtársky klub na Orave. Počas leta Danko pôsobila aj na zahraničnej pôde. Na Kréte v hoteli CAPSIS ELITE RESORTS, zabávala svojím programom hotelových hostí.

Jediný zástupca mužského pohlavia sa okrem iného prezentuje aj praktikou, ktorú mnohí slangovo nazývajú „plútie ohňa“. Učil sa na Kréte pod vedením profesionálneho fakíra Georga. Táto show so sebou prináša aj veľké riziká. Preto človek, ktorý „plúje oheň“, musí byť maximálne zodpovedný a sústredený. Pri „fireshow“ nevznikajú pre divákov žiadne riziká. Tanečníci sa dokážu postaviť tak, že obecnosť je maximálne chránená. Nevzniká ani nebezpečenstvo požiaru, pretože lampový olej, ktorý sa používa na zapalovanie flajerov, horí len pri nízkych teplotách. Zbytkový olej je minimálny a po utretí suchou handričkou neškodí žiadnemu povrchu.

PREDSTAVUJEME MALÝCH, STREDNÝCH, VEĽKÝCH PODNIKATEĽOV
A ŽIVNOSTNÍKOV PÔSOBIACICH V KATASTRI NAŠEJ OBCE

Z BÝVALEJ FARSKEJ ŠKOLY VYRÁSTLA CUKRÁREŇ

ROZHOVOR S JEJ MAJITEĽOM ĽUBOMÍROM KUBALOM

Samozrejme k práci akou je cukrárstvo, treba mať vzťah. Vyštudovali ste školu s podobným zameraním?

Mám vyštudovanú školu SOU Jahodníky, kuchár-čaišník so zameraním na kuchár. Živnosť na cukrársku výrobu som dostal vďaka tomu, že kuchár a cukrár sú príbuzné odbory.

Z akej iniciatívy vznikla myšlienka otvoriť si v Sučanoch cukráreň?

Vzhľadom k tomu, že som dlhé roky pracoval u mamy ako cukrár, pretože mala cukrársku výrobu v rodinnom dome, rozhodol som sa v tomto smere pokračovať. Je pravda, že vždy som chcel pracovať podľa vlastných predstáv. Preto som pri rímsko-katolíckom kostole vybudoval cukráreň spolu s výrobňou. Mal som to trošičku ťažšie, pretože v tom čase moja manželka čakala druhé dieťa a na budovanie firmy sme nemali veľa finančných prostriedkov. Vďaka pomoci od kamarátov (p. Bajana, p. Kolštröm) a úveru sa mi podarilo dať do prevádzky najprv predajňu a po roku a pol aj výrobnú. Tá bola veľmi ťažkým orieškom, pretože ju bolo treba kompletne zariadiť a musel ju schváliť aj martinský hygienický ústav. Poďakovanie patrí aj pánovi Petrovi Hudecovi, ktorý mi pri výstavbe výroby poskytol priestory, bez ktorých by nebolo možné ju dokončiť.

Ako dlho už je cukráreň v prevádzke?

Živnosť mám sedem rokov.

Zákusky pečiete sám, alebo vám niekto pomáha?

Sám si človek ani dieťa nespraví, na to musia byť dvaja. Pečiem ja, manželka a tri cukrárky.

Aké druhy zákuskov pečiete?

Snažíme sa piecť to, čo majú ľudia najradšej. Niekedy experimentujeme a skúsime vlastné recepty.

Nemali ste niekedy pocit, že vaša práca je pre muža dosť netradičná?

Pečenie ma baví aj keď sám medzi toľkými ženami nie je vždy med lízať. Výhodou je, že pracujeme v blízkosti domova. Netradičná práca dnes už hádam ani neexistuje. Každý pracuje podľa svojich možností a schopností.

Pečiete zákusky aj na objednávky?

Hlavne na objednávky. Máme piatich odberateľov a dve predajne. Jedna je v Sučanoch a druhá na Ľadovni.

Blížia sa Vianoce. Pečiete aj vianočné pečivo?

Áno, budeme piecť okolo 20 druhov osvedčených zákuskov. Na iné a nejaké špeciálne druhy nebude čas.

Venujete sa aj inej práci?

Inej práci sa nevenujem, pretože by som na to nemal čas. Je lepšie venovať sa jednej robote čo najlepšie.

Aké sú vaše záľuby? Čo rád robíte vo voľnom čase?

Medzi moje záľuby patrí rodina, tenis, hokejbal, muzika, jedenie a pivečko.

Zuzana Kvapilová, Foto: Ján Farský

SUČIANSKY STOLNOTENISOVÝ KÁDER OMLADOL

Stolný tenis známy aj ako „ping-pong“ vznikol prenesením tenisu zo sály a považuje sa za jednu z najrýchlejších športových hier. Aby hráč podával dobré výsledky musí byť maximálne koncentrovaný na hru, potrebná je aj rýchlosť reakcie a neustála dynamika. Jeho predchodcom bola japonská hra Gossima, ktorú priniesli Angličania v 80. rokoch 19. storočia. V začiatkoch sa hral s gumenými či korkovými loptičkami a pergamenovými, alebo drevenými raketami.

Stolný tenis v Sučanoch si svoje začiatky pamätá ešte pred druhou svetovou vojnou. Vďaka hráčom ako Smieško, Gellert, Foltyn, bratia Husarovičovi, Peter Šalma, Peter Gallo a Milan Turanec sa začal rekreačne hrať aj na združeníach evanjelickej a katolíckej mládeže. Prvé majstrovské zápasy okresnej súťaže, sa začali hrať v roku 1947. V rokoch 1956-1970 hralo družstvo mužov krajskú súťaž šiestich severných okresov Banskobystrického kraja. V družstvách sa vystriedali hráči: Ing. Rudolf Martinček, Rastislav Moric, Viliam Blaho, Ing. Dušan Žilka, Štefan Mišínský a Vladimír Nemec. Bohužiaľ v roku 1970 po odchode viacerých hráčov stolnotenisev klub zanikol na dlhých šesť rokov. Písal sa rok 1976 keď stolnotenisev duch opäť ožil na pôde Športového domu v Sučanoch. O novej etape stolného tenisu v Sučanoch sa však môže rozprávať až z výstavbou kolárne a tréningovej miestnosti nad ňou. Spomínaná miestnosť je vybavená štyrmi hracími stolmi a robotom, ktorý slúži buď na individuálne tréningy, alebo na zlepšovanie jednotlivých hracích prvkov. Momentálne má klub TJ Tatran Sučany 24 aktívnych hráčov, ktorí hrajú zápasy v piatej lige. Predseda oddielu Ladislav Petráš môže s radosťou konštatovať, že do súťaže v sezóne 2008/2009 nastúpia Sučany posilnené o „B“ družstvo. Stolný tenis sa teda rozrástol o novú krv, ktorú tvoria nasledovní hráči Peter Balko, Ján Medveď, Michal Skrisa, Pavol Poliak, Miloš Rohoň, Braňo Čech a Ľubomír Gregor. Keďže družstvo „B“ je v skupine nováčikom, nebude to mať ľahké, hráči však môžu získať cenné skúsenosti, ktoré im budú v budúcnosti prospešné.

Zk, foto: archív, Zdroj: http://sucany.fofos.sk/viewpage.php?page_id=1, <http://www.stklv.szm.sk/historia.html>

LUKOSTRELCI

Rodina Molnárovcov sa pred niekoľkými rokmi začala venovať lukostreľbe. Mimoriadne rýchlo sa v tomto športe zdomoňovali a dnes už pravidelne získavajú v súťažiach najvyššie ocenenia nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. O ich ceste k úspechom sme sa rozprávali s Karolom Molnárom starším.

Ako ste sa dostali k lukostreľbe?

Prvý luk som kúpil približne pred piatimi rokmi v Žiline. Bol to úplne obyčajný luk s laminátovými ramenami. Doma v záhrade sme si na plot zavesili terč z polystyrénu a učili sa strieľať. Najprv ja s manželkou a s deťmi, postupne sa pridávali aj naši kamaráti, známi. . . Keď sme luk ovládali už pomerne dobre začali sme sa obze-

rať po nejakých súťažiach. Lebo, keď sa nemáte s kým porovnávať, súťažiť, chýba vám motivácia k ďalšiemu rozvíjaniu takéhoto koníčka.

Kedy ste sa začali venovať tomuto športu súťaže?

Prvý medzinárodnú súťaž sme absolvovali vo Vysokých Tatrách v Tatranskej Lomnici. Cítili sme sa tam dobre, ja som vo svojej kategórii zvíťazil. Tento výsledok nás povzbudil. Postupne sme sa spoznávali s ďalšími lukostreľcami na Slovensku. Menili sme aj luky za kvalitnejšie. Neskôr som kúpil luky aj svojim synom. Mladší má sedem rokov, starší má desať. Dnes sú už obidvaja dvojnásobní majstri Slovenska vo svojej vekovej kategórii. Každý však strieľa inú disciplínu, aby doma neboli nezhody, keby jeden vyhral a druhý nie.

Ktorú disciplínu lukostreľby preferujete?

My sa venujeme prevažne loveckej, alebo 3D lukostreľbe. Spočíva v tom, že sa strieľa v teréne, väčšinou na lúkach a v lese. Do trojrozmerných makiet v životnej veľkosti. Trať pozostáva z 28 stanovísk a meria približne 5 kilometrov. Je to zaujímavé, ale aj náročné preto, lebo sa strieľa v reálnych podmienkach. Napríklad z tmy do svetla, alebo naopak. Všetko naokolo skresľuje a vy môžete vystreliť na maketu iba jeden šíp, pričom nepoznáte vzdialenosť. Strelec musí byť dosť skúsený, aby zasiahol. Maketa má na sebe bodovacie zóny. Body z každého stanoviska sa sčítajú a výsledok určí najúspešnejšieho strelca.

Aké sú vaše plány do budúcnosti, čo by ste ešte radi dosiahli?

V roku 2006 sme založili občianske Školský lukostrelecký klub BOW HUNTER. V súčasnosti má 10 členov. Naším cieľom je venovať sa lukostreľbe a sprístupniť tento pekný šport vo väčšej

miere aj deťom a mládeži. No momentálne našim najväčším problémom je, že nemáme vhodný tréningový priestor – lukostrelnicu, ktorá by slúžila členom klubu, ale i širokej verejnosti, či podpore cestovného ruchu ako atraktívna ponuka pre návštevníkov Sučian a nášho regiónu. Veď napríklad v Nemecku a vo Francúzsku je lukostreľba veľmi rozšírená a vynikajúce lukostrelnice nájdete aj v malých dedinkách. Je to prirodzené, pretože lukostreľba sa môže venovať v podstate každý. Tento šport mu poskytne relaxáciu, adrenalín, naučí ho sústredeniu, získa pri ňom aj fyzickú kondíciu. Dovolím si tvrdiť, že pri vhodnejších podmienkach na tréning by sme dokázali vychovať aj olympionikov.

Máte nejaké návrhy na riešenie?

V Sučanoch by sa na vybudovanie kvalitnej lukostrelnice dal využiť areál súčasnej strelnice pre palné zbrane, ktorý je nevyužívaný a zarastený burinou. My by sme dokázali vlastnými silami zmeniť tento priestor na atraktívnu lukostrelnicu aj s doplnkovými službami. Mohli by sme tu organizovať celoslovenské a medzinárodné podujatia. Naša obec by takto mohla získať atrakciu, ktorá by prospela jej obyvateľom, ale aj podpore cestovného ruchu a služieb s ním spojených.

Ján Farský, Foto: archív Molnárovcov

POZVÁNKA

Hokejbalový klub Eagles Prefa Sučany Vás pozýva na 3. ročník vianočného turnaja v hokejbale. Turnaj sa bude konať v areáli Základnej školy, 25. 12. 2008 o 9:00 hodine. Bojovať proti sebe bude šesť mužstiev v dvoch skupinách (Eagles, Hrabiny „A“, Špirko Team, Bobek Team, Sučiansky futbalisti, Hrabiny „B“) a podujatím bude zabezpečené občerstvenie aj originálna vianočná kapustnica. Na Vašu návštevu sa tešia účastníci aj organizátori podujatia.

Úspešní bratia Molnárovc

SVIATOK TURISTIKY

OSEMDESIATE VÝROČIE KLUBU SUČIANSKÝCH TURISTOV

oslávila asi stovka členov a hostí klubu 20. septembra výstupom na Malý Fatranský Kriváň. Ráno sa zhromaždili na zrenovovanej turistickej základni za areálom Plutva. Odtiaľ sa vybrali v ústrety horským hmlám a spomienkam. Pri základoch pôvodnej chaty pod Meškalkou položili veniec a v horskom tichu si pripomenuli všetkých, ktorí turistickými chodníkmi odkráčali do večnosti. Podujatie zavrátilo priateľské posedenie opäť na turistickú základňu.

HISTORICKÉ MILNÍKY SUČIANSKEJ TURISTIKY

- **1927** - prvé prípravné aktivity k založeniu klubu.
- **10. január 1928** - prípravný výbor v hostinci u p. Kohna, zvolávacími boli Vojtech Hruška a Jozef Mohler.
- **november 1928** - odsúhlasenie stanov Klubu československých turistov - odbor Sučany, v Prahe. Predsedom bol V. Hruška, tajomník J. Mohler.
- **1932** - začiatky budovania útulne Pod Meškalkou, ako hlavný iniciátor a duša tohto projektu je uvádzaný p. Vychovalý. Najaktívnejší členovia: Štefan Šalma, Emil Cálík, Rudolf Toček, Pavol Jarabák, Pavol Jamriška, p. Mišík, Majer, Viliam Čiliak, Gustav Dvořáček, predseda Bohuš Menšík.
- **1933** - koncom leta bola postavená celozrubová útulna Pod Meškalkou - kapacita 32 lôžok (50 v núdzi). Drevo, vývoz, opracovanie, tesárčina boli platené, robili hlavne Podhradčania. Výstavba bola prefinancovaná Živnobankou a p. Vychovalým. Neskoršie bolo to všetko splatené z tržieb. Ostatné práce robili hlavne nezamestnaní Sučanci zdarma.
- **1934 - 1935** bola postavená prístavba na západnú stranu, čím sa objekt stal v pravom zmysle chatou. Chatárom sa stal Štefan Šalma, od r. 1939 pre jeho zlý zdravotný stav ho nahradil Šulek (z Liptova).
- **1939** - začala sa prístavba zo severnej strany, robili ju bratia Ján, Ivan a Ľudovít Jamriškovci, úplne zdarma. Predsedom bol vtedy Jozef Mandík. Prístavba pre nasledujúce vojnové udalosti nebola už dokončená.
- **1944** - vypuklo Slovenské Národné Povstanie. Člen výboru Jozef Schubert a jeho syn Egon sa dozvedeli o plánovanej likvidácii chaty Wermachtom, v rámci akcii boja proti tzv. „teroristom“. Vyjednali jej rozobratie, čo sa aj uskutočnilo. Rozobraté diely boli uskladnené len narychlo pred zimou, ktorá ich silne poškodila a väčšinu znehodnotila. Deky, matrace a ostatné boli uskladnené v obchode u Jána Malka, čo bolo neskoršie prezradené a následne skonfiškované.
- **1946** - prípravy stavby novej chaty, nižšie než pôvodná, pod Rypajom. Hlavným iniciátorom bol su-

čiansky, vtedy už vplyvný podnikateľ Gustav Dvořáček. Projekt vypracováva z peňazí UNRA Ing. Gelert. Slovenské ústredie turistov v L. Mikulášii vyčleňuje na stavbu chaty 2 000 000 Kč.

- **1947** - Gustav Dvořáček vlastným nákladom 200 000 Kč vybuďoval útulňu - ako podpornú robotnícku ubytovňu pre výstavbu chaty na Rypaji. Táto útulňa je neskoršie uvádzaná ako Chata na Kráľovej.
- **1948** - Viťazný Február. Následné znárodnenie, odchod Ing. Gellerta do Izraela, vrátenie dotácií, koniec krásnych, odvážnych a reálnych plánov.
- **1949** - Václav Dvořáček, mladší brat Gustava nezlomne začína stavať zrub na pravej strane pod Rypajom, pričom z veľkej časti použije na jeho výstavbu už napadnuté hrady, ale tiež okienice a dvere z pôvodnej chaty Pod Meškalkou. Zrub bol odvtedy niekoľkokrát už prestavaný, no na pamiatku dočasnej chatky nesie po jeho zakladateľovi meno „Vendovka“.
- **Od r. 1950** - činnosť spoločného turisticko - lyžiarskeho oddielu zabezpečuje hlavne znárodnená Chata na Kráľovej - tiež aj pre maľované vzory na nej prezývaná „Srdiečkom“. Klub - oddiel podľa doby vytvára svoju činnosť pod rôznymi hlavičkami - Sokol, KČSTL, TJ Tatran. Ako najaktívnejší členovia pôsobia František Prihoda, Vlado Siakeľ, Milan Turanec, bratia Káčerovci, Rudo Kohút, Lajko Staňo, Jaro Makovník, Ivo Malko, Tóno Chorvát, Vlado Gregor. Učiteľka Gabo Cengeľ či Tanička Antolová podchyťávajú mládež. Začínajú sa robiť prvé horolezecké akcie v Tatrách. Nebývalý turistický ruch pod M. F. Kriváňom zabezpečujú pravidelné príchody „brnenských študentov“, z ktorých donedávna najvytrvalejším, ako samostatný pojem entuziazmu bol Rišo Barták.
- **Po r. 1970** a vybudovaním „tankodrómu“ bola ne-dobrovoľne vykupená za cenu 11 000 Kčs Chata na Kráľovej VLM - i Pliešovce. Týmto tá schátrala, neskôr sa stala obeťou ľudskej hlúposti, možno aj zloby a zľahla popolom v r. 1976. Oficiálne turistické chodníky z vojenskej moci boli už uzavreté dávnejšie. Sučancov sa bytostne dotkol praktický zá-nik turistiky.

- **1976** z organizačných pokynov ČSTV dochádza k oddeleniu lyžiarov a turistov zo spoločného turisticko - lyžiarskeho oddielu TJ Tatran Sučany. Lyžiarsky oddiel vedie dovtedajší predseda Pavol Kyseli-ca, turistický oddiel zachováva dovtedajší tajomník Miroslav Miert. Oddiely naďalej spolupracujú prepojené pôvodnou členskou základňou. Dominuje a rozvíja sa lyžovanie, zvlášť pretekárske dosahuje úspechy.
- **1977 - 1979** predsedom turistického oddielu sa stáva Evka Maťašíkova - Štefánková. Podchyťáva sa práca s mládežou a oživa horská turistika.
- **1979 - 1986** predsedom je aktívny a tvorivý Janko Zubček, prevádza sa vysokohorská turistika, zveľaďuje Vendovka, buduje základňa za Plutvou.
- **1987 - 1989** z org. dôvodov preberá funkciu predsedu Bohuš Tumpach.
- **1990 - 2004** predsedom opäť „najdlhšie slúžiaci“ predseda Ján Zubček. Organizovaná turistika už má pevné korene, pravidelné akcie a zrazy turistov. Popri tom ide zveľadovanie chatky Vendovka, dobudovanie novej turistickej základne za Plutvou a ďalšie aktivity tohto obdobia.
- **1999** vznik Klubu slovenských turistov v Sučanoch, pod centrálou KST.
- **2004** vznik právne plne samostatného Klubu sučianskych turistov, ako občianskeho združenia, predsedom sa stáva Jozef Langa.
- **2008** - Klub sučianskych turistov nadobúda do svojho vlastníctva dovtedy len užívané priestory Turistickej základne za Plutvou.

Dňa 20. 09. 2008 teda KST z ktorého podstaty vznikli tiež Horská služba oblasť Sučany, horolezecký oddiel, či neskôr aj Klub Ski - Alpu založený Janom Dobošom oslavuje svoje osemdesiatiny organizovanej turistiky. S pocitom veľkého zadosťučinenia, po prvýkrát skutočne na svojom, KST vyjadruje vďaka všetkým, aj tým nemenovaným, ktorí sa za uplynulých 80 - rokov pričínili o vznik, rozvoj a jestvovanie turistiky v Sučanoch.

Miroslav Miert, foto: autor, archív

VIANOCE NA KUBE

Vášnou Petra Mušínského je cestovanie a hory. Dodnes precestoval približne 50 krajín-európskych, ale aj exotických ako Thajsko, Malajziu, Čínu, Tibet, Indiu, Jordánsko, Maroko. . . Väčšinu ciest absolvoval so svojim kamarátom Ivanom Lamošom. Čo sa týka hôr vlni vystúpili na Mont Blanc. Majú za sebou najvyšší vrh: Nemecka, Anglicka, Nórska, Škótska, Rakúsko, Maroko, Slovinska. . . Pred rokom do svojej zbierky exotických fotografií z navštívených krajín pridal aj ďalšie. Z Kuby. V čase Vianoc odleteli z Paríža a pristáli na letisku v Havane. Vonku bolo príjemných 25 stupňov. Zážitky, postrehy a fotografie Petra Mušínského prinášame po prvý raz aj na našich stránkach.

NÁDHERNÁ PRÍRODA A EŠTÉBACI V KOCKOVANÝCH KOŠELIACH

Stolová hora El Yunke

Krokodíľia farma

Na Kube sme strávili 17 dní a prešli sme dva a pol tisíc kilometrov. Navštívili sme všetky provincie. Od najzastrečenejších dedín, kde ľudia boli prekvapení ešte aj z našich fotoaparátov a vďačne nám púzovali, až po veľkomesto Havanu. Tu sme už za fotografovanie museli "modelkám" zaplatiť. Rozdiely v životnej úrovni ľudí na vidieku a vo veľkých mestách sú značné. Počas svojho pobytu na ostrove sme si pozreli aj krokodíliu farmu, manufaktúru na výrobu pravých kubánskych cigár, veselý nočný život v hlavnom meste a mnoho iného. Mňa nadchla kubánska príroda. Je nádherná. Výstup na stolovú horu EL YUNKE 485m ku ktorej sme sa dostali cez banánovníkové a kakaovníkové pralesy, patrí k zážitkom, na ktoré sa nezabúda. Po ostrove cestovala naša skupina autobusom, ktorí sme si prenajali aj so šoférom. Na Kube si môžu turisti prenajať aj auto, ale tiež iba so šoférom. Všetci šoféri sú

samozrejme eštébací. Tých je všade dosť, ale miestni ľudia ich poznajú, lebo všetci nosia kockované košele. Všetci si privyrábajú tak po svojom. Napríklad raz v nedeľu sme chceli navštíviť domorodú pláž, ale nás sprievodca nám to zakázal, pretože turisti môžu využívať iba pláže pre nich určené - v turistických rezortoch. Tak sme si načierno objednali domáce taxíky, ktoré tiež oficiálne nemôžu vozíť turistov. Počas jazdy nás niekto udal policajtom a tí nás zastavili. Zinkasovali peniaze za porušenie zákazu a odviezli nás na pláž. Tu sa miestni ľudia kúpali a opaľovali spolu so psami a sviňami - veľkými, strednými, aj úplne malými. Aspoň bolo veselo. Po kúpaní sme dostali chuť na homáre. Domáci povedali, že to nie je problém, ale musíme ich zjesť tak, aby nás nikto nevidel, pretože oficiálne nám ich predať nemôžu. Homáre boli výborné, ale cena 200 korún za jedného sa nám zdala dosť vysoká. Vysvetlili nám, že 60 korún dostane eštébak v kockovanej košeli, 60 korún dostanú policajti, 40 korún dostane človek, ktorý homára uvaril, ale jeho rodina má iba štyri tanieri a my všetci potrebujeme 20 tanierov, takže ich treba za poplatok požičať od susedov. Preto jeden homár stojí približne 200 korún. Priemerný obed stojí 300 - 400 sk.

UMELÉ STROMČEKY A VEŠTICA

Na Vianoce sme navštívili kubánsku rodinu v ich prístavku. V malej chalúpku mali pekne, čisto, prestretý koberec. Stál tam aj klasický umelý stromček so salónkami a vianočnými ozdobami, aké sa dali u nás kúpiť pred 20 rokmi. Pod

V prístavku domácom

Havana

Peter Mušínský vľavo a Ivan Lamoš

stromček sme im dali drobné darčeky. Sami Kubánci sa navzájom obdarúvajú skromnými darčekom. Súčasťou sviatočných dní bolo veštenie miestnej veštice. Tá zabila holuba, jeho krvou pokropila zem a z tej potom veštila dedinčanom, ale i nám, čo nás čaká a neminie. Okrem holubej krvi používala aj klasiku - veštenie z rúky.

O nejakých ďalších vianočných zvykoch na Kube sme sa počas nášho pobytu nedozvedeli. Kapustnicu a kapra sme dostali až doma.

faj., foto: Peter Mušínský

Na pláži pre miestnych

Kto by jej odolal